Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Maria Luisa Arantzeta Alberdi Errementarikua

Elgeta, Gipuzkoa (1919-2010)

Aurkibidea

Biografia

Elgetan jaio zen 1919an. Aita bertakoa zen eta ama Angiozarkoa. 5 anai-arreba ziren. Aita errementaria zen eta hortik datorkie "Errementarikua" gaitzizena. Elkarrizketa bere ahizparekin batera egin zitzaion 2007. urtean (Angeles Arantzeta, 1917). Maria Luisa eta Angeles jostunak izan dira bizi guztian.

Zintak

ELG-026

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Elgeta.
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Mendicute, Josu
- **Data**: 2007-12-29
- **Iraupena**: 50 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Otegi, Aitziber
- **Transkribatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Aita errementaria

- **Erref**: ELG-026/002
- **Iraupena**: 0:01:36. **Hasi**: 00:02:54. **Bukatu**: 00:04:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Aita errementaria zen eta haren lanaren inguruan hitz egiten dute. Tailer txiki bat zuen eta pistolen seguroak egiten zituen.

Transkripzioa
-Gurasuak Elgetakuak ziran?
A: -Bai, bueno, ama Angiozarkua.
ML: -Angiozarkua, Bergan jaiotakua.
A: -Baiña urte bikin etorri zan horra basarri batera Angiozarko basarri batera ta hantxe bizi zan.
ML: -Aitta bai, hemengua.
-Ermentarixa da aitta. Ermentarikuak diez honek.
A: -Ermentarixa. Perratzen eta harek ez eban eitten.
ML: -Aittajaunak.
-A.: -Aittajaunak bai? Perratzen eta?
ML: -Ermentarixa ha izango zonan.
A: -Gero aittak itten zittuan piezak pistolendako, Star Eibarkua. Segurak eta. Eta gero Elgoibarren be bai bazaon beste -Gabilondo-, jesus maria, pistolak eitten zittuenak, horrek armok eta eitten zittuenak, eta harek be bai. Ta gero Unceta y Compañía, horrek gernikarrak zian, lenengo Eibarren zaozen baiña gero Gernikara joan zian, ta harako be bai. Holaxen. Horrentzako eitten zittuan piezak.
-Taillerra zekan aittak?
-Tailler txiki bat.
-Berak bakarrik eitten zeban lana?
-Berak eta semiak be eiñ eban, gero bihargiñen bat be euki eban.
-Elgetan bertan zekan taillarra?
-Bai. Elgetan.
-Etxian?
-Ez, ez, aparte. Ia bota dabe ha be.

2. Autobusa garraiobide nagusi

- **Erref**: ELG-026/003
- **Iraupena**: 0:00:51. **Hasi**: 00:04:30. **Bukatu**: 00:05:21
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak

Laburpena:
Aitak egiten zituen piezak Eibarrera eramaten zituen autobusez. Plazara saltzera joaten zirenek ere autobusez eramaten zuten jeneroa.

Transkripzioa
-Esaten zeben, artetsua izan bihar zeban aitta biharrian.
-Eta zelan eruaten zittuan piezak eta Eibarrera?
-Orduan zera zaon, autobusa, trasportia, Olabarria, Leon; harek eruaten zittuan.
-Autobusian?
-Bai.
-Jentiak autobusian kargak-eta eruaten zittuan?
-Bai. Plazara eruaten zeban jentiak gauza asko saltzeko ta hori basarrittarrak hamenguak.
-Eta zenbat kostatzen zan autobusa orduan?
-Zenbat ba? Ideiaik be ez. Ezin neikezu esan, ni ez nai /enai/ akordatzen ni behintzat. Hi akordatzen haiz?
ML: -Ez, pezetia baiño gitxiao behintzat. Zentimuak.
-Joaten ziñaten Eibarrera zeuek?
-Bai, asko.

3. Umetatik josten eta brodatzen ikasten

- **Erref**: ELG-026/004
- **Iraupena**: 0:02:39. **Hasi**: 00:05:21. **Bukatu**: 00:08:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:
Aitaren sendikoak Eibarren bizi ziren eta askotan joaten ziren, bai jaietan eta baita erosketak egitera ere. Aitaren izeba bat jostuna zen eta umetatik harekin ikasi zuten josten eta brodatzen. Familiako bat Sevillan bizi zen eta denboraldi bat pasatzera hara joan zirenean josten ikasten ibili zen bertan Maria Luisa.

4. Domingo Iturbek lagatako diruarekin egindako eskolak

- **Erref**: ELG-026/006
- **Iraupena**: 0:03:45. **Hasi**: 00:09:50. **Bukatu**: 00:13:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:
Mojen eskolan ibili ziren. Neskak bakarrik joaten ziren. Domingo Iturbek Elgetan eskolak jartzeko dirua utzi zuen. Mojen eskola eta fraideena.

5. Egun berezietan eskolako kapilara mezara

- **Erref**: ELG-026/008
- **Iraupena**: 0:02:07. **Hasi**: 00:15:00. **Bukatu**: 00:17:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Eskolaren kokapena aipatzen dute. Hiru moja zeuden eskolan eta adin ezberdinetan banatzen ziren. Eskolan kapila bat zegoen eta egun berezietan hara joaten ziren mezara.

6. Bezperetan latinez kantuan

- **Erref**: ELG-026/009
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:17:07. **Bukatu**: 00:18:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak

Laburpena:
Mezara Elgetako elizara joaten ziren igandeetan. Arratsaldeetan, bezperetan, latinezko kantuak kantatzen zituzten. Eskola ordua amaitzean apaiz bat joaten zitzaien kantuan irakastera.

Transkripzioa
-Orduan kapillara noizian behin bakarrik.
-Bai.
-Mezetara domeketan?
-Ez. Parrokixara. Ointxe be bai.
A: -Goxian mezetara ta atsaldian gero bezperak, latiñez kantuak itten zian.
-Kantatzen ziñuen zeuk latiñez.
ML: -Entendidu keba, ze esaten giñuan be ez. Buruz.
-Akordatzen zarie?
-Bai hoixe.
-Kantuekin, ze kantu zan? Hasten zanian "magnificat", a, ointxe laster. Pozik kalera urtetzeko.
-Bezperak, oin be kantatzen dia "monjas de clausura" ta kantatzen dittue horrek gauzok bakarrik. Baiña len-len domekero.
-Ta hoixe, obligaziñua mezetara fateko.
-Eskolan ikasi ziñuen kantatzen?
-Bai, abade bat etortzen zan. Orduan izaten zan zortzitterdietatik eta hamaikak arte edo eskolia. Gero abadia etortzen zan kantuak erakustera.
-Herriko abadia?
-Bai, bai. Herriko parrokua. Afiziño haundixa zeukan musikarako ta sofeuak

be bai erakusten zittuan.
-Ez zenduen ikasi solfeo?
-Ibili bai ikasten.

7. "Txirikilan" eta "tortolosetan"

- **Erref**: ELG-026/012
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:21:42. **Bukatu**: 00:22:48
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetan "txirikilan" eta tortolosekin jolasten zuten. Jolasen nondik norakoa azaltzen dute.

8. Erromeria gramolarekin

- **Erref**: ELG-026/013
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:22:48. **Bukatu**: 00:24:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Arratsaldeko 5etan erromeria hasten zen gramolarekin. Diskoa jartzen zuten eta dantza egiten zuten 8ak arte. Udan beranduago amaitzen zen. Lagunartean Intxorta mendira joaten ziren udan erromeria hasi aurretik.

9. Bergara eta Eibarko azokara saltzera

- **Erref**: ELG-026/014
- **Iraupena**: 0:03:02. **Hasi**: 00:24:28. **Bukatu**: 00:27:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autobusak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:
Kotxerik ez zuten eta autobusean joaten ziren Bergarara eta Eibarrera. Plazara astoarekin joan ohi ziren baserritarrak. 16-17 urte zituztela egin zuten Elgetan bidea, ordura arte mendiz ibiltzen ziren.

10. Marrazketa eta grabatuak Elgetan

- **Erref**: ELG-026/017
- **Iraupena**: 0:02:26. **Hasi**: 00:29:17. **Bukatu**: 00:31:43
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Beste adierazbide batzuk
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:
Elgetan marrazketa eta grabatuak egiten ikastera joaten zen jendea. Tailer txikiak bazeuden arren (hauen aipamena egiten du), jende asko Eibarrera joaten zen lanera.

11. Elgetako frontea

- **Erref**: ELG-026/018
- **Iraupena**: 0:03:44. **Hasi**: 00:31:43. **Bukatu**: 00:35:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerra garaian 9 hilabete iraun zuen fronteak Elgetan. Baserri batera joan beharra izan zuten. Herrian ez zieten uzten egoten eta Abadiñora egin zuten alde. Herrian bazeuden gordelekuak eta jendea bertan ezkutatzen zen. Anaiak gerratean egon zirenekoa kontatzen dute.

12. Gerra denborako pasadizoa

- **Erref**: ELG-026/019
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:35:27. **Bukatu**: 00:36:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:
Gerra denboran, eskola amaitu zitzaien. Angelesek pasadizo bat kontatzen du.

13. Errazionamendu garaiko ogi beltza

- **Erref**: ELG-026/020
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:36:27. **Bukatu**: 00:37:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Gerra ostean ez zuten goserik pasa baina ogi beltza jaten zuten, errazionamendukoa, eta jan ezinezkoa omen zen. Errazionamendua jarri zenean, Maria Luisa eta Angelesen etxean "gorriak" zirelako ez zieten ematen.

14. Ezkutuko estraperloa

- **Erref**: ELG-026/021
- **Iraupena**: 0:02:35. **Hasi**: 00:37:55. **Bukatu**: 00:40:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:
Estraperloa ezagutu zuten; Elgetan estraperloan ibiltzen zen baten aipamena egiten dute. Errepublika garaian Elgetara bandera eraman zutenekoa.

15. Apaizekin erdara hutsean

- **Erref**: ELG-026/022
- **Iraupena**: 0:00:44. **Hasi**: 00:40:30. **Bukatu**: 00:41:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Errepublika garaian apaizek herritik alde egin zuten. Gerra ostean Angiozarko apaiza joaten zen eta dena gaztelaniaz egiten zuen. Ez zuten tutik ere ulertzen erdaraz.

16. Ez zuten euskaraz irakurtzen ikasi

- **Erref**: ELG-026/023
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 00:41:14. **Bukatu**: 00:42:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:
Eskolan dena gaztelaniaz eman zuten eta ez zuten euskaraz irakurtzen ikasi. Mojak Irungoak ziren.

17. Gerra ostean andaluziarrak herrira

- **Erref**: ELG-026/024
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:42:10. **Bukatu**: 00:44:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Gerra ostean udaletxe berria egin zuten, herria erabat suntsituta geratu zen eta. Andaluziatik jendea sartu zen herrira lanera. Bidea bizkaitar batzuek egin zuten.

18. Dantza lotua bekatu

- **Erref**: ELG-026/028
- **Iraupena**: 0:03:09. **Hasi**: 00:49:47. **Bukatu**: 00:52:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Gaztetan mutilekin dantza egitea bekatu zen eta konfesatu egin behar izaten zuten astean behin. Dena zen bekatu. Konfesionarioa nolakoa zen azaltzen dute.

19. Apaizari eta medikuari berorika

- **Erref**: ELG-026/029
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:52:56. **Bukatu**: 00:54:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Berorika
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:
Apaizari berorika egiten zioten. Pasadizo bat kontatzen dute. Ahizpen artean hika eta gurasoekin zuka hitz egiten zuten. Berorika jende inportanteari egiten zitzaion.

20. Gaixotuz gero medikua etxera

- **Erref**: ELG-026/030
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:54:30. **Bukatu**: 00:56:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak

Laburpena:
Elgetan bazen medikua eta norbait gaixotzen zenean bera joaten zen gaixoaren etxera. Elgetan beti egon izan da farmazia.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-20

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com